

Försvarsdepartementet
103 33 STOCKHOLMAvdelning
GDEr referens
Fö2010/2180/EC

Remissvar gällande "Översyn av vissa aspekter på försvarsattachéorganisationen" (Fö2010/2180/EC).

Ärendet

Rapportens huvudförslag innebär en överflyttning av det fulla ansvaret för Sveriges försvarsattachéer från Försvarsmakten/MUST till Regeringskansliet/Försvarsdepartementet. Detta reser en rad frågor som rapporten hanterar. FOI:s svar är i första hand fokuserat på de frågor som direkt berör myndighetens verksamhet.

FOI vill därför för det första ge en övergripandesyn på försvarsattachéernas roll, för det andra framhålla några för myndigheten centrala aspekter, för det tredje kommentera några av rapportens förslag och resonemang och för det fjärde ge några övriga synpunkter i frågor som sannolikt behöver ytterligare belysning om rapportens förslag skall kunna genomföras framgångsrikt.

I kort sammanfattning kan sägas att FOI:s centrala intressen i den fråga rapporten behandlar främst gäller de kontakter rörande information om internationell teknologisk, försvars- och säkerhetspolitisk utveckling samt den roll försvarsattachéerna kan spela när det gäller annat underrättelsesamarbete.

Övergripande syn på försvarsattachéernas nuvarande och framtida roll

FOI tillstyrker rapportens huvudförslag i stort, men det är ur myndighetens perspektiv centralt att de frågor som dels tas upp för fortsatt övervägande enligt rapportens egna förslag, dels de som här anförs, ägnas en djupare studie än som varit möjligt inom rapportens ram.

FOI
Totalförsvarets forskningsinstitut

Datum
2011-03-04Nr
Dnr FOI 2011-118

Det är sannolikt att kraven på försvarsattachéerna kommer att öka och breddas i takt med försvarspolitikens, Försvarsmaktens och övriga försvarsmyndigheters ökande internationella kontakter och engagemang.

Det gäller såväl krav på ökad säkerhetspolitisk förståelse, grundläggande kunskaper om och förmåga att verka för samarbete rörande materialanskaffning, övningar, utbildning och forskning m.m, liksom att mer allmänt kunna representera och presentera svensk försvarspolitik och svenska försvarsmyndigheter. Detsamma gäller att inom ramen för öppen underrättelsetjänst till Sverige, i systematiserade former, kunna återföra information om värdlandets försvars- och säkerhetspolitik, målsättningar, försvarsresurser etc.

Rekryteringsfrågorna blir mot den bakgrunden centrala. Det förefaller motiverat att såväl öka utbildningsprogrammet för blivande attachéer som att bredda rekryteringsbasen utöver den traditionella. T.ex. skulle lämpliga personer från inte endast Försvarsmakten utan också övriga försvarsmyndigheter kunna komma ifråga.

Några centrala aspekter för FOI med anledning av rapportens förslag

Rapporten tar upp de olika försvarsmyndigheternas intresse för och nytta av försvarsattachéorganisationen. FOI:s roll är mycket kortfattat beskriven och den täcker inte fullt ut de uppgifter och den roll försvarsattachéerna med deras nuvarande huvudmannaskap spelar i flödet av information och analyser mellan FOI och FM/MUST, vidare till attachéerna och till och från Regeringskansliet (UD och Fö-dep). Detta rör flera av FOI:s forsknings- och studieområden, men särskilt bör nämnas CBRN-frågor, vilka starkt beror av den nuvarande organisationen. Utredningens förslag i denna del gäller därför inte enbart en fråga om överflyttning av den personal på MUST som har att direkt hantera attachéerna, utan också andra aspekter där dagens organisatoriska lösning berör också andra delar av MUST. De uppskattningar av personalbehov, kostnader och organisatoriska lösningar, m.m. som görs i rapporten påverkas av detta.

FOI menar att ett förändrat huvudmannaskap för försvarsattachéorganisationen därför behöver ta hänsyn till vilka följd effekter en sådan lösning skulle innebära bl.a. i ovannämnda avseenden. FOI vill starkt förorda fortsatt analys och utredning av dessa aspekter av rapportens förslag. Risken vore annars att för FOI centrala uppgifter, kontinuerliga processer och etablerade utbyten förlorades utan att ersättas av nya och genomtänkta lösningar. Det skulle i så fall i nästa led kunna vara till men för centrala processer i Regeringskansliet och ytterst också kunna inverka negativt på kvaliteten i svenskt utrikes- och säkerhetspolitiskt beslutsfattande och agerande.

Datum
2011-03-04Nr
Dnr FOI 2011-118

Årlig raminstruktion/verksamhetsplan och attachéernas lokalisering

Rapporten föreslår att vid ett överförande av huvudmannskapet för försvarsattachéorganisationen från FM/MUST till Försvarsdepartementet skall en årlig raminstruktion för inriktningen av attachéernas arbete tas fram. Här skall berörda departement delta i processen. FOI har genom sin roll som nationell strategisk och teknologisk försvarsforskningsorganisation en självklar roll i att bidra till en sådan process mot en sådan årlig raminstruktion. Det skulle också underlätta koordination inom myndighetsfären för det fall snabba och/eller ej förutsedda utvecklingar skulle kräva särskilda åtgärder.

Den säkerhetspolitiska, strategiska och teknologiska kompetensen vid FOI är också en central resurs när det gäller att bidra till lokaliseringen av försvarsattachéerna. Där bidrar FOI redan idag och detta bidrag kan utvecklas ytterligare. De förslag om vidareutvecklingen av försvarsattachéernas utbildning som görs i rapporten ger utrymme för att än bättre nyttiggöra FOI:s kunnande på flera av dessa områden.

Försvarsattachéernas utbildning

Utredningen föreslår en förändring av utbildningspaketet för blivande attachéer. FOI stöder i stort rapportens förslag om en förbättrad och skräddarsydd utbildning, men vill också framhålla vikten av att bredden av kunnande (teknologiskt, militärtekniskt, strategiskt och säkerhetspolitiskt) som finns på FOI kan nyttiggöras bättre i den utbildningen.¹ Idag sker så endast styckevis och då det ofta baseras på personliga kontakter. Här finns utrymme för förbättringar.

Övriga synpunkter

Rapporten anför ett antal frågor och områden där förslag lämnas om fortsatt utredning. FOI instämmer i att detta bör göras och gör tillägget att även organisationssociologiska aspekter, Försvarsmaktens framtida personalstock med officerare samt vilka bidrag försvarsattachéerna kan ge till den strategiska omvärldsbilden för att tidigt upptäcka andra trender och utvecklingar inom de försvars- och säkerhetspolitiska områdena av betydelse för Sverige även de bör bli föremål för fortsatt utredning och värdering.

För FOI,

Jan-Olof Lind
GD

Niklas Granholm
Forskningsledare

¹ Exempelvis utbildar FOI blivande personal till *Neutral Nations Supervisory Commission* (NNSC) inför personalens utstationering i Sydkorea.